Anul II. Sibiiu, 25 Maiu (7 Iunie) 1908. Nr. 22.

Abonamentul:
pe 1 an 5 cor.
pe 1/2 an 2·50
pe 1/4 an 1·25
ROMANIA:
pe 1 an 7 lei
pe 1/2 an 3·50

ȚARA NOASTRĂ

REVISTĂ SĂPTĂMÂNALĂ

Directori: IL. CHENDI și OCT. GOGA.

Redacția și administrația
SIBIIU
NAGYSZEBEN
strada Morii 8.

Biserici patriotice.

Ministrul de culte Apponyi a făcut declarații importante cu ocazia desbaterii budgetului resortului său. Intre altele, a pus în vedere reforme în învățământul pedagogiilor, introducerea instrucțiunii gratuite în școalele poporale, și o controlă mai severă asupra școalelor. Asupra enunciatelor dintâiu încape încă vorbă și mai ales până la introducerea învățământului gratuit în școalele poporale se trece multă apă pe Dunăre.

Controlul asupra școalelor s'a început deja pe întreagă linia de ne poate ajunge. Ca curiozitate scoatem la iveală, că unele școale din comitatul Sibiiului au fost cercetate anul acesta de toți 3 inspectorii regești din comitat, de comisarul Jancso Benedek și preparandia pe deasupra o va mai cercetà acam al 5-lea comisar d-l Dr. Siegescu. Va să zică controlă se face berechet.

Noi nu ne speriem de controla statului, nici de comisarii guvernului, dacă aceia sunt pedagogi și oameni pricepuți, pentrucă unii din aceștia, au făcut până acum cele mai prețioase mărturisiri despre școalele noastre și despre progresul ce îl facem, și au dat de gol pe deputatul Bozoky care interpelase pe ministrul în parlament, că adecă școalele românești din comitatul Sibiiu ar fi cele mai slabe.

Paralel cu controlul comisarilor guvernului s'a făcut și controla din partea superiorității bisericești, prin protopopi, cari chiar acum cutreeră satele pe la examenele de vară.

Și de mai mare importanță este declarația ministrului de culte, referitoare la executarea art. de lege XX din 1848.

Prin dispozițiile acestei legi și anume în §. 3 statul ungar a luat asupra sa îndatorirea să ajute pe toate confesiunile în promovarea scopurilor lor culturale și administrative.

Protestanții, de ani de zile solicitează la guvern, executarea legii acesteia, și pe baza aceasta cer ajutoare considerabile, cari în anii din urmă li-s'au dat cu îmbelșugare din vistieria țării.

Consistoriile lor, gimnaziile lor, colegiile reformate și fondurile lor centrale au primit și până acì milioane. Noi vom fi cei din urmă cari vom ridicà cuvântul contra ajutorării bisericilor din patrie.

Știm cu câte greutăți luptă toate confesiunile afară de cea catolică, și ne bucurăm că statul le înlesnește misiunea lor culturală în sânul credincioșilor lor.

Pentru noi nu s'a prea revărsat darul celor de sus, dela anul 1864, de când cu dotația de 100,000 fl. dată bisericii române și sârbe, din care apoi o parte din a bisericii din Ardeal anume 26,000 fl. s'a sistat sub diferite pretexte, și s'a luat din mâna bisericii dându-se prin organele statului. Articolul de lege XIV din 1898 care a regulat congrua preoțimii îl considerăm numai ca întregire a perderilor ce le-a avut preoțimea noastră în urma introducerii căsătoriei civile și a matriculelor de stat.

Și față de această dotație se arată în timpul din urmă o pornire atât de neprielnică, încât de multeori ne vine să dăm dreptate acelor membri ai congresului, cari erau împotriva primirii dotațiunii între condițiile stabilite prin legea dela 1898.

Și pornirea aceasta își are acum sancțiunea prin legea școlară din 1907 art. XXVII, în care netam-nesam s'a implicat și preoțimea noastră, sub cuvânt, că parohul ca director școlar are îndeletniciri cari de multeori, nu dela el atârnă să le poată îndeplinì — și om să fie, pe care nu l-ar puteà încurcà organele ministerului de culte, dacă vor pune ochii pe el.

Și vor pune chiar pe aceia, cari vor fi mai cuminți și mai conștienți de datoriile lor.

Deducând din semnele de până acì se va ridicà o goană formală contra preoților noștri.

Vor fi între ei și oameni cari nu sunt la culmea chemării lor, cum sunt la toate branșele, dar pe noi nu ne preocupă grija de acești nenorociți, ci de marea absoluta majoritate, cari țin cu sfințenie la chemarea lor, cari sunt stâlpi puternici ai ordinei și moralității, și cari lucrează din răsputeri pentru progresul poporului.

Ministrul însă, a pus în vedere, că la executarea art. de lege XX din 1848 va fi cu considerare la bisericile patriotice. Ce va să însemneze azi în aceste timpuri critice, când nici chiar cei mai sus puși nu văd limpede situația, ci o văd prin pizma șovinismului — ne putem ușor închipuì — și ne putem face seamă cari anume vor fi bisericile pe cari le va considerà ministrul de patriotice și le va și ajutà.

Legea e limpede și dispune, ca ministrul să prezenteze un proiect de lege pentru ajutorarea tuturor confesiunilor recepte, după ascultarea respectivelor confesiuni.

Noi avem de multă vreme cereri înaintate pentru dobândirea unor ajutoare din vistieria statului, pentru trebuințele cele mai arzătoare.

Salariile celor din centrul diecezelor sunt tot așa ca la 1864, dar ministrul până acì nu ne-a învrednicit cu nici un răspuns. La budgetul din 1908 nu s'a făcut pomenire de noi și de biserica noastră. Peste o lună-două se face proiectul de budget pe 1909 și ministrul la adăpostul declarației sale din parlament, ca să ajute numai biserici patriotice, ne va trece cu vederea și acum, și de sine înțeles că va secerà aplauzele tuturor șoviniștilor din sfatul țării. Am cerut și cerem și azi, și vom insistà mereu să ni-se arete o singură forță, care ar puteà discualificà biserica noastră și i-s'ar puteà aplicà pecetea nepatriotismului; nu credem, că va fi în stare nici domnul ministru de culte, cu toți slujbașii săi să ne arete un singur caz, din care să ne poată timbrà de nepatrioți, dincontră am mers cu îngăduința așa de departe, că chiar fii ai bisericii, ne fac grave imputări, de o prea mare slugărnicie, față cu pretențiile atotputernice ale domnului ministru, și stăm de multeori între ciocan și nicovală, preferim să supărăm pe ai noștri, numai ca să nu provocăm conflicte cu guvernul.

Evident, că greșala nu e a noastră, nu e a celor dela cârma bisericii, ci chiar a organelor statului, cari pretind mai mult decât legea, și ingerează și unde nu trebue și ne pun în lumină piezișe cu proprii credincioși.

Ținem deci că ar fi cea mai mare greșală politică, dacă cumva guvernul ar alunecà pe povârnișul de a ne discualificà și a ne luà putința de a fi ajutorați din vistieria statului dupăcum de fapt merităm și după serviciile ce le facem pe terenul cultural și pe cel al moralei creștine, înțelegem aici iubirea deaproapelui față de cei de un neam cu noi, sau de alt neam și lege.

Dela rezolvarea norocoasă a punerii în lucrare a legilor din 1848, va atârnà ca să ne întărim în credința despre simțul de dragoste al stăpânirii sau să se sguduie în noi și cea din urmă nădejde de bine și să ajungem la convingerea că la noi se măsură cu două măsuri dreptatea și beneficiile.

Statul desigur, că nu ar puteà aveà nici un folos când va înstăpânì vederi de aceste în inima credincioșilor de circa trei milioane.

Parlamentul. Urmărite cu puțin interes se desfășură desbaterile parlamentare cari se vor încheià în curând. In ședința de Sâmbătă a camerei, deputatul *Aurel Vlad* din prilejul desbaterii asupra proiectului de buget al ministrului de finanțe pe 1908 și-a exprimat în numele partidului naționalităților neîncrederea în guvernul actual, relevând din nou faptul, că proiectul de reformă electorală n'a fost încă adus la cunoștința camerei care nu cunoaște nici măcar principiile generale ale acestor reforme. D-l *Vlad* în discursul său a spus că procedeurile guvernului actual față de naționalități și în special față de Români arată că Ungaria e un stat polițienesc, în care e suprimată libertatea conștiinței. In ședința de Luni a camerei a fost prezentate de către ministrul Apponyi proiectul de lege privitoare la *instrucția gratuită în școalele primare* și *instrucția economică*. Amândouă aceste proiecte sunt puse în serviciul aceloraşi năzuinte de-a nimicì ori-ce afirmare de caracter național a po-

© BCUCluj

poarelor nemaghiare şi sunt menite a creà nouă mijloace de desnaţionalizare. Vom revenì asupra acestor proiecte.

o

Prigonirea tinerimii universitare române din Budapesta se desfăşură cu îndărătnicia cunoscută a autorităţilor noastre. Comisia disciplinară a universităţii a citat mai mulţi studenţi cari au luat parte în Martie la convenirea cu deputaţii noştri. Studentul în drept *Mircea Russu* a înaintat rectorului o declaraţie în care ia răspunderea pentru cele petrecute şi protestează contra şicanelor ce se fac studenţimei române, asigurând că tinerimea noastră nu va slăbì în sentimentul ei de solidaritate. Aşteptăm o purtare bărbătească a tinerimei noastre în această campanie fără rost. O atitudine deamnă şi hotărîtă poate pune capăt tuturor învinuirilor ridicate de curând, cari înfăţişau tineretul nostru într'o lumină tristă.

o

Împăratul Francisc Iosif a primit la 29 Maiu pe generalii săi, cari veniseră să i-se închine cu prilejul jubileului.

Ceremonia a avut loc la Hofburg. Erau de faţă: toţi arhiducii aflători în Viena, aproape toţi inspectorii generali ai trupelor, aproape toţi comandanţii corpurilor de armată, feldzeugmestrul Schönaich, ministrul comun al răsboiului; de Georgi, feldzeugmestrul Conrad de Hotzendorf, şeful statului major general al armatei, generalii de divizie şi de brigadă şi mai toţi amiralii.

Impăratul şi-a făcut intrarea tocmai la amiază, urmat de contele Paar, aghiotantul său general.

Arhiducele Francisc Ferdinand, general de cavalerie şi amiral i-a adresat un discurs prin care-i prezentă felicitările armatei cu ocaziunea jubileului de 60 ani al domniei sale.

Impăratul a mulţămit armatei printr'o scurtă alocuţiune şi arhiducele Francisc Ferdinand i-a remis o voluminoasă carte redactată de arhivarii ministerului de răsboiu şi împodobită cu numeroase ilustraţiuni, carte intitulată: *60 ani de putere militară.*

Impăratul s'a întreţinut apoi cu înaltele personagii cari azistau la ceremonie şi a primit deputaţiunile regimentelor. A urmat apoi un banchet de 550 tacâmuri, la care a luat parte împăratul şi arhiducii.

O reprezentaţie a avut loc seara la opera curţii, în onoarea generalilor. Toată sala erà plină numai de militari.

o

Un semn al vremii.

Se pare a fi ajuns la o nouă răspântie în vieaţa noastră politică. Frământările zilnice au înăsprit mult relaţiile şi-au creat o atmosferă de tulburare grea care stăpâneşte sufletele. In lupta îndârjită ce se dă zilnic la fiecare pas, a început să se desăvârşească tot mai lămurit împărţirea în tabere. După atâtea lovituri ce-am primit, în conştiinţa publică a neamului nostru, răsar tot mai puţine clipe de îndoială şi în locul atitudinilor de şovăire sau dubietate, se ivesc pilde de păşire deamnă, ba se anunţă chiar şi aceea energie repulsivă ale cărei deslănţuiri sunt preludiile marilor premeniri.

Se lămuresc tot mai mult îndatoririle noastre în vieaţa politică. Guvernanţii noştri contribuiesc doar mai mult decât noi „agitatorii“ la fixarea liniilor de conduită a oamenilor noştri. Prin continuele prigoniri cari amărăsc traiul poporului dela sate se lărgeşte tot mai mult matca nemulţumirii profunde în sufletul masselor şi acest popor îndurerat îşi trage seama pe urma atâtor învăţăminte. T'ot astfel e şi cu cărturarii noştri. Prin multele nedreptăţiri la cari sunt expuşi în vieaţa publică, ei se izolează tot mai mult de lumea din care i-a alungat o brutală duşmănie şi încep a trăì o vieaţă sufletească intimă ale cărei sbuciumări şi visuri nu se brodează pe realitatea meschină a prezentului... Tot mai puternic se ridică acest părete de despărţire între noi şi străini şi tocmai persecuţiile îndreptate împotriva noastră aduce cărămidă de cărămidă la întărirea acestui zid. Şi astfel din zi în zi se înstăpâneşte peste societate curentul tot mai puternic al spiritului naţional, ale cărui pulsaţiuni vii nu se mai pot înăbuşì. Manifestaţiile de ordin politic nu mai formează preocupările exclusive ale câtorva bărbaţi meniţi să poarte un rol de conducători în trebile obşteşti. Amărăciunea trezită zilnic nu cere cuvânt numai prin rostul deputaţilor noştri din parlament sau prin glasul de protestare al cutărui fruntaş, ci lăsând urme tot mai adânci începe a pătrunde toate fibrele societăţii noastre. In această luptă sbuciumată se încheagă tot mai puternică conştiinţa naţională ale cărei vibrări nu se mai pot strivì. Evenimentele cari ating soartea întregului neam încep să fie privite în desfăşurarea lor cu interesul viu al tuturora. Murmurul de mulţămire îl auzim cum se desprinde tot mai unanim ca în epocele de premenire istorică.

Poate fi notă mai semnificativă decât împrejurarea că şi *femeia* noastră îşi cere partea ei în lupta de rezistenţă a acestor zile. Faptul că *doamna Ana Vlad* soţia vrednicului nostru deputat a fost pusă în cercetare şi condamnată la *o lună închisoare* e un important semn al vremii. Numai în zile de grea cumpănă când cuţitul a ajuns la os se coboară în vălmăşagul luptelor politice şi sufletul delicat al femeii. In clipele de desnădejde ale Cartaginei s'au urcat pe parapeţi femeile să apere cu trupul lor cinstea ţării, iar în viforul dela Mărişel, Pelagia Roşu îşi plimbà pe creasta munţilor mânia năpraznică. Erau aceste zilele când patima în avântul ei a cuprins la o furtună toate inimile.

Acest vârtej de protestare unanimă împotriva unui curent nefast de-a lovì toate îndemnurile noastre de muncă şi afirmare naţională, va aduce tot mai mulţi luptători pe arenă.

Un deputat al opoziţiei a interpelat guvernul în chestia participării mai multor miniştri la sărbătorile jubileului de 60 ani de domnie a împăratului Francisc Iosif, câtă vreme după dreptul public ungar, guvernarea M. Sale nu datează decât dela încoronarea M. S. ca rege al Ungariei, adecă dela 1867.

D-l Wekerle, preşedintele consiliului a răspuns că guvernul ar fi dat probă de lipsa demnităţii în cazul când s'ar fi abţinut să prezinte omagiile şi respectul său împăratului, ai cărui 60 ani de domnie sunt un fapt sancţionat printr'o lege specială şi de care nu mai poate fi vorba.

Camera a luat act de acest răspuns.

o

FOILETON.

Sonet.

Păşim tăcuţi... În juru-ne, castanii
Şoptesc un cântec dureros ce moare
In agonii încete, plângătoare,
Sfios, ca 'n şoapta unei spovedanii...

Păşim tăcuţi... Şi ce ne-am spune oare?
...Abià putură să aline anii
Durerile nespuse ale ranii
Ce ne-a făcut-o clipa trecătoare,

Şi iată-ne din nou pe aceeaş cale
Sorbind din ochi aceleaşi vechi cuvinte
Şi făurind aceleaşi ideale...

De ne-am gândì ce-o fi de-acì 'nainte,
Eu n'aş mai trece 'n faţa casei tale,
Tu te-ai gândì că nu prea sânt cuminte...

Victor Eftimiu.

La zi mare.

De Ion Chiru Nanov.

Niculae învârtì biciul şi caii îşi iuţiră pasul. Cât puteà cuprinde ochiul, o mare de porumb se legănà a lene, iar deasupra moţurile alburii se încreţeau ca nişte valuri spumoase. Fetele din car începură să chihotească, câte un fluerat lung răsunà din când în când şi se pierdeà dealungul văiei. Moş Vlad stà rezemat de speteaza poştalionului; îşi suge fălcile, le ţine mult aşa şi rar auzi paf! paf! apoi rotocoale de fum îi înorează barba, şi se ridică în sus ca o pâclă subţire.

— Iar mă junghie pustiu ăsta de picior!

— Dar ce ai, moş Vlade, se ridică un flăcău de pe loitră? Te-am mai auzit văicărindu-te!...

Bătrânul se ridică puţin în sus, apoi întinse piciorul pe scoarţa căruţei şi apăsă cu podul palmei pe genunchi; stătù câteva clipe aşa şi i-se încruntară ochii, iar fruntea i se sbârcì:

— E beteag de mult tată!...

— Dar cum te-ai lovit moş Vlade, se plecă o fată bălană, zău şi te doare?...

Bătrânul oftà încet, iar în ochii-i spălăciţi şi înfundaţi sub sprâncene, se legănà o pojghiţă de lacrămi.

— Ei,... e vreme de atunci, copiii tatei Şi moş Vlad iar oftà.

Sunt ani! cine mai ţine minte cât o fi! Eram flăcăiandru ca voi acum; şi erà tot în ziua de Sânpietru, mi-aduc aminte ca astăzi! Tii... ce vremuri erau Doamne! Şi tot aşa ne-am dus la clacă la bietu logofătu Iordache, Dumnezeu să-l ierte, ce om bun erà, nu-l ştiţi voi, — şi tare 'nvăţat, când începeà el să cânte în biserică îţi erà mai mare dragul să-l asculţi. S'a stâns tot neamul lor; un singur băiat aveà şi s'a dus şi ăla prin străinătăţi, cine ştie pe unde i-or putrezì oscioarele, că nu s'a mai auzit nimic de el! Şi cum spun ne-am dus la clacă la strâns de fân; — şi când erà soarele cruce l-am strâns ce bruma fân erà. Apoi dupăce am îmbucat câte ceva şi am mai răsuflat, am întins câteva hore pe iarbă şi spre nimiezi îndeseară aşa am pornit acasă. Erà un zăduv de se aprindeà pământul sub om. Şi erà căruţa mai încărcată ca acuma, de abià ne duceau bivolii, — că pe atunci nu se pomeneau cai, doar boieru aveà doi, mari, ci-că îi luase din ţara rusului. Şi când scoborârăm acolo sub coasta Siliştei, — moş Vlad arătà cu mâna spre vale, — unde se pomeneà trestie ca acuma? Cât cuprindeai cu ochii, erà tot o apă şi nişte benţuri adânci; legam noi câte trei trestii şi nici chip să le dăm de fund. Şi cum vă spun, pe dată ce-au mirosit bivolii a apă, au tulit-o cu căruţa cu tot spre lac. Care a fost mai înţepat la inimă şi mai iute de picior, a sărit jos, da mulţi, flăcăi şi fete s'au înecat. Eu cum oi fi sărit, Dumnezeu ştie! Doar atâta mi-aduc aminte, când mi-am venit în fire, m'am

© BCUCluj

VIEAŢA ÎN BUCUREŞTI.

Căldurile timpurii ce au început să bântuie au schimbat dintr'odată faţa capitalei. Gătelile uşoare, văratice, au năpădit oraşul cu culorile lor deschise. Şi pe la anume ciasuri din zi, când aerul pâlpăie de atâta arşiţă. vestmintele albe îţi fac impresia cine ştie cărui oraş din ţinuturile tropicale.

Sunt ciasurile de după amiază, când numai funcţionarii şi lumea cu treburi mai iese din casă. Incolo, în toropeala lenevoasă bucureştenii închişi în casă, îşi fac asiesta obicinuită până mai trece dogoreala.

Afară pe înserate, când răcoarea străzilor stropite des ispiteşte la plimbare, lumea dă năvală la plimbare.

Şi dintr'odată forfoteala pe pod se măreşte şi nu mai conteneşte până aproape de cină.

Se înţelege că „Şoseaua“ e un loc predilect de plimbare. In câte trei şiraguri, trăsurile abià se mişcă, purtând lumea doritoare de aer curat.

Iar mai după masă, când cu mic cu mare toţi ies să răsufle puţin, cu greu mai se pot aflà trăsuri, toate pornesc spre Şosea.

Şi la „Bufet“, din pridvorul minunatului cămin românesc acordurile unei orchestre bine conduse de un bun artist, Grigoraş Dinicu, înseninează sufletele cu o mulţime de cântece româneşti şi străine.

Astfel că „Bufetul“ rămâne locul cel mai frumos de petrecere nocturnă, ţinându-se seamă şi de frumuseţa parcului din preajmă.

In oraş, teatrele de vară încep şi ele să-şi deschidă porţile. Incepenia a făcut-o o trupă de operetă, la Ambasador, cu opereta „Marinarul“.

Din trupă face parte mai multe elemente bune, între care Băjenaru, Băscănescu, Ghimpeteanu, Margareta Dan, artişti cunoscuţi bine, pe lângă mulţi artişti mai tineri cari abià îşi încep cariera.

E bună iniţiativa trupei lirice dela „Ambasadori“ mai ales că şi-a propus să lupte împotriva curentului, prea afişat de cealaltă trupă de operetă, care dă numai operete nemţeşti. Publicul sufere şi oricum ar fi e mai bine să i-se deà şi ceva muzică franţuzească şi italiană, dacă nu românească.

Avem şi noi operete româneşti, care sunt cu totul nebăgate în seamă de impresarii prea negustori. Avem „Crai nou“ al lui Cipian Porumbescu, o frumuseţă ce rămâne tot necunoscută din această pricină; deasemenea e „Moş Ciocârlan“ al cav. Flondor, o lucrare de valoare şi plină de frumoase motive populare.

Trupa dela „Oteteleşanu“ care îşi începe stagiunea în Iunie a dat exemplul rău al unilateralităţii şi publicul e cam sătul de aceleaşi şi aceleaşi operete nemţeşti.

De aceea trupa dela „Ambasador“ poate va reuşì să dea o notă nouă în producţiile muzicale văratice.

La lucru mare nu ne putem aşteptà, dar ne mulţămim deocamdată chiar numai şi cu o pornire mai largă în alegerea muzicei pentru desfătarea publicului prin grădini.

Asupra acestui punct nu s'ar puteà stărui îndeajuns, deoarece e vorba de un public special.

Sunt oameni cari în timpul iernii nu se clintesc uşor din casă şi vara năvălesc în teatrele acestea văratice în care activitatea artistică e foarte discutabilă.

Şi de accea un control riguros al repertorilor acestor trupe n'ar fi rău să se facă, fiind vorba de formarea postului păturei celei mai mari din populaţia capitalei.

Dar despre teatrele de vară voiu mai aveà prilejul să mă ocup şi altădată. *N. Pora.*

Ce-i cu organizarea partidului?

Nici în iarna anului 1905 şi nici în primăvara anului 1906 — n'am pornit în lupta electorală cu şanse mari de rezultate reale pe terenul politicei naţionale româneşti. Incă atunci ştiam bine că întreaga noastră mişcare deocamdată nu are alt scop, decât de a pregătì terenul pentru luptele viitorului. Aceasta s'a şi verificat. Intr'adevăr rezultatele luptei deputaţilor noştri în cameră sunt dela cel dintâi până la cel din urmă negative. Toate se reduc la unul singur: s'a pus din nou la ordinea zilei chestia naţională. Atâta — şi nimic mai mult! Şi e firesc acest lucru în împrejurările anormale de astăzi!

S'a intenţionat însă atuncea şi mai mult: pregătirea terenului pentru luptele viitoare.

Sub terenul acesta — n'avem să înţelegem numai camera şi opinia publică europeană, ci şi altceva. Terenul trebue pregătit în popor. Da, massele trebue pregătite pentru luptele viitorului. Asta cu atât mai vârtos, că bine ştie ori-cine: pe lângă toată conştiinţa naţională, ce *există* de fapt la poporul nostru, politicește acest popor e cu totul nepregătit. E nepregătit pentru luptele de partid, iar cântecul politic al viitorului nu e altceva decât: Lupta de partid. Va să zică atunci s'a intenţionat mai presus de toate: organizarea partidului.

Unde am ajuns astăzi, după doi sau trei ani de zile? S'au ţinut o mulţime de adunări poporale — în urma cărora ce a rămas? — Câteva reminiscenţe plăcute în inimile poporului. De organizare? Nici poveste! Chiar unde s'a făcut ceva — e totul numai pe hârtie.

In ajunul revizuirii regulamentului de casă iar s'au mişcat munţii. Iar a răsunat strigătul obicinuit: Să organizăm partidul! Şi ce s'a născut? *Numai şoarecele dela Arad.* Atâta! Acuma ne mai despart câteva luni de punerea în discuţie a reformei electorale.

Aceia cari sunt puşi în frunte, să deie iniţiativa. Dela noi — micii conducători dela sate zadarnic se aşteaptă aşa ceva. Căci eu, sau tu, sau 2—3 însoţiţi laolaltă n'avem nici putinţă, nici autoritatea de a iniţià o mişcare generală. Noi aşteptăm numai avizul dela cei mai mari, ca să pornim mişcarea în cercul nostru de activitate. A poftì dela unul, să pornească singur, nu se poate, căci o acţiune solitară aduce cu sine nimicirea celui ce a pornit-o.

Ori-cari ar fi, motivele amorţirii actuale să le delăturăm. Căci va venì vremea — şi aproape este, când iar se vor prezentà candidaţii înaintea noastră, a micilor conducători dela sate şi ne vor cere sprijinul şi votul. Mulţi dintre noi vor întrebà atunci: *Ce-i cu organizarea partidului?*

Aceste câteva şire sunt glasul unuia dintre *acei mulţi, foarte mulţi*, cari văd bine că aşa *nu mai merge.* Vremea vorbelor şi a promisiunilor s'a umplut, în ce ne priveşte pe noi. Să le lăsăm acum lui Wekerle. *Un preot dela sate.*

O lămurire. D-l *Atanasie Marienescu*, venerabilul membru al Academiei române ne-a trimis o scrisoare în care ne învinueşte că printr'o notiţă publicată la cronica literară din nrul 19 al revistei noastre am fi făcut aluzie la activitatea literară a D-Sale. Constatările noastre cuprinse în această notiţă fiind de ordin general, asigurăm pe d-nul Marienescu de desăvârşitul nostru respect pentru hărnicia şi munca stăruitoare depusă în serviciul înaintării noastre culturale şi constatăm din nou că rândurile noastre au fost scrise numai pentru lămurirea unui principiu şi fără nici un gând de a jignì pe cineva.

o

---

pomenit cu piciorul scrintit. Şi e vreme de atunci, şi totuş când şi când îi abate şi mă junghie la os...

Moş Vlad oftă lung şi-şi plecă capul pe piept ca să-şi ascundă lacrămile ce-i năvăleau în ochi.

— Şi mă credeţi până în ziua de astăzi sunt atâţea ani şi eu n'am mai pus mâna în ziua de Sân-Petru, nici să mut un pai de ici-colea! Zi Doamne fereşte de ciasul rău, — şi bătrânul îşi făcù cruce cu smerenie.

Când isprăvì moş Vlad povestea, căruţa scoborîse dealul Siliştei, şi acum să vedeau şi pogoanele popei. Niculae mai învârtì de câteva ori biciul pe deasupra cailor şi iată-i că ajunseră. Soarele se ridicase de vre-o câteva suliţi, — tocmai bine se luase şi roua. Fetele şi flăcăii săriră jos cu secerile pe mână. Se înpângiră cu toţii la capul locului, cuprinzând ca vre-o două pogoane lăţime.

Sfărăiau secerile în grâul înalt până la brâu, paiul uscat se îndoià sub dinţii ascuţiţi, şi vârcoale-vârcoale de paiu îşi pleacă spicul rumen; în urmă, se rânduiau poloagele dese, unul lângă altul. Secerătorii se îndemnau cârduri, cârduri, care să iasă cu postaţa mai întâi la răzor. Şi zoresc tot mai mult acum până nu-i apucă nimiezu şi căldura lenevoasă. Câte o glumă urmată de chihote sfioase, presară ici-colea oboseală şi câte un cântec de dor se desprinde din pâlcul seceritorilor, şi răsună până departe în vale. Doi flăcăi mai rânzoşi leagă snopi în urmă, moş Vlad bătrânul şi-a sumes cămaşa sub chimir, ş'a îndoit căciula pe din două ca să nu-i cadă pe frunte, iar la tâmple a pus straşină două foi de lipan ca să-i aducă răcoare şi să-i ţină de umbră. Răsuceşte legătura din două, îngrămădeşte poloage pe ea, apoi se lasă cu genunchii şi strânge bine snopii: „Uite mă nepoate, aşa se leagă!“ şi trântì snopu în picioare ca să se potrivească la creastă, apoi îl culcă încet cu genunchiu.

„Nu se leagă aşa tată“ şi ridică snopul flăcăului în mână. Ia uite, că de acuma e deslegat aproape, dar până la treerat! nu se alege praf de el! Strânge-l bine, să icnească, că eşti tânăr! Eu când eram în anii voştri singur pridideam douăzeci de secerători! Acum nu mai sunt zilele alea, dar par'că tot nu m'aş da pe lumea de azi!...

Flăcăii se întind la lucru, legăturile sfărăie în mânile lor, poloagele trosnesc sub genunchii lui moş Vlad şi snopii se înşiruie în urmă, ca nişte chite mari, aurii. Şi fug secerătorii tot mai mult în grâu; se depărtează de cap, legătorii îi gonesc dela spate, iar în urmă rămâne miriştea galbenă şi uscată. Ici, colea a mai rămas câte o buruiană mai naltă şi cu frunzele ofilite de arşiţa soarelui şi se leagănă a lene, când vre-o adiere de vânt prinde să bată. Soarele îşi cată de drum; suie povârnişul învăluit într'un al bastru înceţat. Se lasă căldura tot mai năbuşitoare, zăduful încinge spatele secerătorilor şi oboseala lenevoasă îi cuprinde.

E namează. Greerii au amuţit, nici ei nu mai ţârâe. Ciocârlia nu se mai aude. Cine ştie cu ce vânturi s'o luptà în slava cerului! Pitpalacului de mult i-s'a uscat limba şi nu-şi mai chiamă numele. Pe un stol de rochia rândunicii se mai zăreşte răslet câte un fluturaş, îşi tremură a lene aripioarele, apoi şi-le strânge încet şi rămâne lipit de floare. Rar de tot se mai aude câte un uruit de poştalion pe şoseaua de sub coastă. Secerătorii se ridică în sus, îşi frâng mijlocul şi din când în când îşi mai înfundă privirile de-alungul şoselei. Poştalionul se îneacă sub vale şi uruitul lui răsună până departe pe coastă. Un sul de praf se uneşte par'că cu cerul, iar din mijlocul pulberei se desprinde ropotul unui telegar. Se apropie vârtejul şi călăreţul se închiagă mai bine privirilor celor cari îl aşteptau. A tăiat şoseaua, praful se subţiază în depărtare, iar calul păşeşte la trap pe pajiştea verde până peste genunchi. Călăreţul mai înfige călcâile sub coaste şi murgul în câteva sărituri e lângă secerători.

— Mai bun lucru, mai bun lucru, răsună glasul popei Anton.

— Sărut mâna părinte şi secerătorii se sculară în sus cu toţii.

© BCUCluj

CRONICA LITERARĂ ŞI ARTISTICĂ.

Începând cu numărul viitor d-l C. Sandu-Aldea, talentatul nuvelist, membru în comitetul „Sămănătorului“, va începe să colaboreze regulat la „Ţara Noastră“.

D-l C. Sandu-Aldea e cel mai citit şi mai iubit prozator din regat la noi; marea popularitate de care se bucură d-sa în Ardeal, a făcut pe mulţi să-l creadă ardelean...

D-l Sandu-Aldea va publică în „Ţara Noastră“ nuvele originale şi traduceri din marii prozatori străini.

o

Zilele trecute s'a desvălit în Paris monumentul unui mare autor dramatic, necunoscut încă la noi, Henry Becque.

Pe urma lui Becque s'au găsit şi versuri, dintre cari publicăm, cu toate desavantagiile traducerei în proză, un sonet de toată frumuseţea.

Nu mai am nimic care să mi-o amintească...
Nici portrete, nici suviţe de păr;
Nici măcar o scrisoare n'am dela ea:
Le uram amândoi.

Eu eram brutal — şi leneş.
Ea erà arzătoare şi crudă...
Iubirea unui nefericit
Pentru o amantă necredincioasă...

Intr'o zi ne-am despărţit.
După atâtea zile de fericire.
Atâtea sărutări şi atâtea lacrămi,

Ca doi duşmani înfrânţi
Pe cari ura nu-i mai împuterniceşte
Şi cari îşi lasă armele să cadă...!

Iar din cugetările sale postume reproducem două-trei, mai potrivite spiritului nostru:

— Nu trebue să se mai scrie piese de teatru; trebue să se mai interzică din cele scrise:

— Defectul egalităţii e că noi o voim numai cu superiorii noştri.

— Amorul trece, căsnicia rămâne.

— Eram nebun după o fată; azi n'o mai pot vedeà în faţă; cum se schimbă oamenii!

— Eşti democrat... Iată o vorbă care nu te mai leagă de nimic; în toate partidele se pomeneşte de democraţie...

— Intreabă o femeie de ce plânge şi ea nu va şti ce să-ţi răspundă: din toate e câte ceva în lacrimile femeilor...

o

Ziarele din regat încep să devină mai interesante. In „Viitorul“, colaboratorul nostru, N. Pora publică fragmente din „Pitorescul Bucureştilor“; „Voinţa Naţională“ a început să tipărească nuvele din Maupassant şi Sienkievitz. O singură observaţie: de ce nu se publică numai traduceri inedite ci se traduc nuvele cari sunt şi în „Povestirile alese“, ale d-lui Sadoveanu?

Foarte interesante anchete privitoare la „Aplauzele în teatru“ publică „Voinţa naţională“ sub semnătura C. R.

o

Maharajahul din Kapurtala (şeful suprem al uneia din ţările Indiei) petrece câte două luni pe an la Paris, unde, graţia extraordinarei sale culturi şi caracterului său simpatic, are foarte multe cunoştinţe în înalta societate.

Maharajahul, care apreciază foarte mult manifestaţiile de simpatie al căror obiect e în Paris, a ţinut să construiască în ţara lui un palat cu arhitectura franceză. E unicul specimen de artă franceză, care se află pe tot întinsul Indiei. Acest palat care e o adevărată minune, a costat peste cinci milioane de franci şi e împodobit numai cu mobile stil Ludovic XVI, cumpărate de maharajah din Paris şi Londra.

Un palat francez în stil Ludovic XVI, profilat pe cerul violet al Indiei — iată un pastel care nu-i deloc banal!...

o

Edmond Rostand, celebrul poet dramatic, însoţit de d-na Rostand, s'a dus la Paris, ca să se ocupe cu montarea nouei sale piese *Chantecler*.

Se ştie cu câtă grijă veghiază Rostand la punerea în scenă a pieselor sale: pentru fiecare părticică din decor, pentru cea mai mică replică a actorilor, el îşi are observaţiile sale, cari contribue foarte mult la desăvârşitul succes al reprezentaţiilor. Rostand, care a fost grav bolnav în ultimul timp, e acum vindecat pe deplin.

o

D-na Bertha Galeron de Calonne, o poetă de mare talent, a făcut un apel la toţi scriitorii francezi, rugându-i să doneze cărţi de-ale lor, bibliotecii orbilor „cei cari le citesc fără ochi“ — spune Pierre Lotti, sprijinind recomandaţia d-nei Galeron.

E interesant faptul că însăşi doamna Galeron e oarbă...

o

O expoziţiune internaţională de arhitectură şi bellearte s'a inaugurat zilele trecute la Petersburg. *Eft.*

Programa

festivităţilor de instalare a protopopului Dr. Ioan Stroia.

1. Duminecă dimineaţa la oarele $9^1/_2$ o delegaţiune a comitetului parohial din Sibiiu-Cetate sub conducerea prezidentului Parteniu Cosma şi o delegaţie a comitetului protopresbiteral sub conducerea D-lui Dr. Atanasie Marienescu invită pe protopopul la serviciul divin din locuinţa sa.

2. Delegaţia sinodului protopresbiteral şi a comitetului parohial din Sălişte să asociază sub conducerea d-lui Dr. Nicolau Comşa.

3. La 10 oare se începe liturgia şi cântă corul mixt sub conducerea d-lui Timotei Popovici, prof. sem.

4. După terminarea liturgiei introducerea noului protopresbiter prin asesorul consistorial Matei Voileanu şi cuvântarea protopresbiterului Dr. Ioan Stroia.

5. La 12 oare recepţiune în biroul oficiului protopresbiteral strada Măcelarilor 41 etagiul I. în ordinea următoare:

a) Comitetul parohial din Sibiu-Cetate sub conducerea prezidentului d-l Partenie Cosma.

b) Preoţimea tractuală, membrii comit. şi sinodului protopresbiteral sub conducerea d-lui asesor consist. Matei Voileanu administrator protopresbiteral.

c) Invăţătorii sub conducerea d-lui referent şcolar şi asesor consistorial Lazar Triteanu.

d) Reuniunea de muzică sub conducerea prezidentului, d-l Dr. Miron E. Cristea.

e) „Reuniunea agricolă română sub conducerea d-lui Pantaleon Lucuţa.

f) „Reuniunea meseriaşilor români sub conducerea prezidentului d-l Victor Tordăşanu.

g) Eventual alte deputaţiuni.

h) Preoţimea şi invăţătorimea tractuală se prezentează sub conducerea protopresbiterului Dr. Ioan Stroia înaintea Excelenţiei Sale D-lui Arhiepiscop şi Mitropolit Ioan Meţianu.

Sibiiu 21 Maiu 1908.

Comitetul aranjator.

— Nicolae ia ţine calu şi du-l la căruţă; şi vezi dă merindea aia jos. Dar v'o făcui barem tată! A mâncat cred şi cel care o pierdut boii!

— Ei, părinte! dete moş Vlad din cap, lasă că sunt băieţii tineri şi pot să mai rabde şi ei!

— Apoi am pierdut vremea la târg frate! Am fost de am cumpărat nişte rachiu şi ca omu d'ale casei, dar erà o gloată de ziceai ce e asta! Şi ce e ziua! te miri când trece!... Ei, dar ce zici de grâu? şi părintele rupse câteva spice şi le frecă în palmă.

Moş Vlad se scărpină în cap.

— Ai grâu părinte! Nu vezi sfinţia ta ce boabe? aur nu altceva! Nu găseşti toată tarlaua asta, la fel. Şi ia te uită ce snopi grei, tot unu şi unu, par'că sunt nişte berbeci!

Popa Anton ridică snopul în sus.

— Ei, dar ştì d-ta moş Vlade câte parale mă ţine pe mine până acum? Zece poli m'o costat numai aratu; nu mai vorbesc de sămânţă şi cât o să mai cheltui, până l-oi vedeà în magazie!

— Să fi sănătos părinte! — dete bătrânul din cap — omul când e sănătos şi cu voia lui Dumnezeu, le face toate. O să cheltuieşti ce vei cheltuì, dar barem faci munculiţă.

— Aşa e moş Vlade, şi popa Anton vântură în palmă boabele frecate, — mai ar merge cum ar merge, dar nu ne lasă ploile astea în pace! Ce frumos fuse de dimineaţă, şi ia te uită acum că iar s'a înourat spre cornul caprii!...

Bătrânul înalţă din umeri şi-şi pune căciula în cap.

— Ei, părinte şi asta e tot dela Dumnezeu! El are putere mare!...

— Nu ştiu ce să mai zic moş Vlade!... Aide să îmbucăm ceva că s'a dus soarele de tot de vale. Să vină băieţii...

Moş Vlad dete o gură şi secerătorii o luau spre coastă. Fetele se încârduiră devale cântând, iar în urma lor veneau flăcăii cu pălăriile pe ceafă şi descheiaţi la piepturi. Până sosì părintele şi cu moş Vlad, fù şi întinsă masa sub părul crăcănos de pe deal. Alţii au dat fuga până la cişmea şi s'au mai răcorit în părăiaşul limpede şi rece; iar câteva fete cu obrajii aprinşi ca macul dela ureche, aduseră şi un fedeleş plin cu apă proaspătă...

...Dupăce au mâncat bine cu toţii şi s'au mai odihnit, tinerii au întins câteva hore pe iarbă, apoi s'au împrăştiat — fete şi flăcăi — prin fânul înalt până la brâu. Popa Anton şi cu moş Vlad au rămas amândoi sub păr şi trag fumuri. Bătrânul şi-a înfundat luleaua cu tutun d'ăla bun, adus de popa dela târg. Şi cum stă aşa răsturnat într'o rână, moş Vlad îşi suge fălcile şi dă drumul la fum câte niţel; par'că îi e milă să-l dea afară, că prea miroase frumos! Şi-i spune bătrânul, popei câte în lună şi-n soare. Ii spune de când erà el mic: unde se pomeneà pe atunci lumea de astăzi; erà alt câmp, alt rod; arà fiecare unde vrea, şi sgărià pe ici, pe colea şi se făceau bucate, berechet Şi erà lumea îndestulată, dar acum, acum a eşit necuratu pe pământ, dacă nu mai vrea nici Dumnezeu cu noi! Şi moş Vlad spune trecutul, spune zilele lui, şi le împopistrează ici-colea cu câte o snoavă. In glasul lui cam răguşit şi uscat plânge par'că un dor depărtat. Bătrânul îşi plimbă luleaua când la o falcă când la alta şi rar de tot mai ţâşneşte câte o stârhie de fum pe alături cu ciubucul...

Când s'a ridicat moş Vlad în capul oaselor, se înorase bine. Dinspre soare-răsare prinse să sufle un vântuleţ rece şi câte un tunet se spărgeà de-alungul văiei. Popa Anton se ridică şi el în sus.

— Ia te uită ce prăpăd de ploaie vine moş Vlade!

— Păi asta erà să spun şi eu! Unde or fi băieţii ăia, să strângem snopii, că de i-a plouà, nu se alege nici praful de ei!...

Bătrânul dete o gură cât putù şi fetele şi flăcăii se strânseră ca puii la clocă. În câteva clipe căile fură rânduite şi ploaia sosì şi ea. Secerătorii şi cu popa Anton se îngrămădiră cu toţii sub coviltiul căruţei. Norii se îndesesc din ce în ce, bolovanii negrii se prăvălesc unii peste alţii şi cerul pare că se lasă pe pământ. O ceaţă întunecoasă învălue zarea; ploaia uruie cu băşici pe coviltir şi câte un fulger scăpărà printre

© BCUCluj

Educaţia ţăranului nostru.

Ţăranul nostru ardelean, stâlpul şi tăria neamului românesc din această patrie, în era dominaţiei maghiare, a pierdut mult din firea sa veche, mai ales şi din motivul, fiindcă greutăţile traiului au devenit tot mai mari, iar impulsurile de a-şi părăsi culcuşul tot mai inteţitoare. Prin ieşirea ţăranului dela vatra părintească şi căutarea unui mod de traiu, în situaţia şi împrejurări noue, a ajuns în coatingere cu alte soiuri de oameni, feluriţi în limbă, moravuri şi îmbrăcăminte şi peste tot în modul lor de traiu.

In virtutea legilor psihologice, pe urma cărora cei mai mici imitează pe cei mai mari, ne-am trezit, că se *furişează* în limba, portul şi moravurile lui *străinism*. Din firea sa istet, câte un ficior de ţăran, văzând pe la lucrul, unde a fost: o pălărie ungurească ţanţoşe sau un şerpar mai sclipitor, cei dintâi bănuţi şi i-a pus pe atari scule. Motivul iarăş e de ordine psihologică. Voia şi el să se arete cu ceva între ficiorii de bogătani rămaşi acasă. Aceştia, să nu rămână mai pe jos şi-au cumpărat şi ei; şi în scurtă vreme ne-am trezit că pălăriile vechi cu păreţii laţi au fost înlocuite cu pălării cu păreţi strâmţi, modă ungurească. Mi-aduc aminte, cum în copilăria mea nu ai fi văzut o rochie în întreg satul; acum şi sărăntoaca cea mai de jos e cu rochie. Meritul, ori mai bine nemeritul se cuvine în mare parte şi servitorilor şi servitoarelor. Nu mai puţin aşi învinul şi pe preotesele, dăscăliţele şi crâşmăresele, cari au dat pilde rele femeilor, introducând tot felul de mode pocite şi schimonosind frumosul nostru port antic.

Aici e o mare primejdie şi e bine că ne-am trezit. Inceputul l-a făcut *comitetul Reuniunii agricole române din comitatul Sibiiului prin edarea Almanahului de cusături şi ţesături, o operă monumentală*, a cărei valoare azi, noi nu o pricepem. A continuat apoi *d-şoara Minerva Cosma* prin o asemenea lucrare în stil mai mic; *deasemenea de nepreţuită valoare* şi azi se continuă lucrarea prin cele două *şcoale de industrie casnică dela Orăştie şi Sibiiu*. Asta e o *muncă frumoasă* şi *vrednică de toată lauda* pentru *iniţiatoarele şi conducătoarele lor*.

Pericolul de a ne perde portul e acl, ce e de făcut?...

Inteligenţa noastră dela sate: preoţii şi învăţătorii din poziţia lor să nu înţelese a scoate la iveală pe amvon şi la catedră: *frumuseţa portului românesc*, moştenit dela părinţi. Copiilor în şcoală să li-se spună, ce caricatură e cutare ficior din sat cu *cisme de lac*, cu *cioareci* de *habă*, cu pălărie, ce acopere numai vârful capului. Pare că să nu-l vezi. Dar apoi cât de bine îi şade lui Iuon a Culi în portul românesc străbun.

Cu atâta nu-i de ajuns însă. Li-se impune inteligenţilor dela sate să vină cu sfatul lor direct, căutând pe singuratice femei, să le abată dela calea greşită. Ba mai mult să le pună în coatingere cu *cusutoarele cunoscute de măiestre*, ca să *lucreze* după *motive româneşti*. Ar fi de dorit, ca fiecare sat să aibă câte un album din cele pomenite. Intrucât nu e cu putinţă să se facă o selecţie a formelor frumoase la scule bătrâne, cari pe ici colea se mai păstrează prin câte un fund de ladă. Am puteà merge mai departe să constituim în fiecare comună un juriu de estetici a portului ţărănesc. In fruntea acestei sublime mişcări culturale să se înroleze preotul şi învăţătorul.!!

Ziarele noastre să prindă lucrul în mână şi să facă o propagandă cât mai întinsă în folosul acestei mişcări culturale, căci un popor; care nu-şi *preţuieşte bunurile culturale*, hărăzite dela moşi strămoşi, nu e vrednic să trăiască nici o clipă. Mai cu seamă nu atunci, când aceste bunuri corăspund unor *principii de estetică, de o ordine mai superioară*. Cine oare ar mai dubità că portul românesc pe alocurea întrece în frumuseţe pe a tuturor popoarelor conlocuitoare şi se ridică la o înălţime chiar pus sub cea mai severă critică a esteticianilor de profesie?!!!

Toată lumea chemată şi nechemată a fost silită să recunoască superioritatea lui, să-l admire şi să se delecteze la privirea lui. Şi dacă străinii o au făcut aceasta, noi să nu ne încântăm de el? Deja până acuma ni-s'au furat multe din concepţiile noastre estetice şi s'au ascuns prin cele fabricate, prezentându-le ca originale a cutărui şi cutărui străin.

Incă una: *In şcolile noastre de fete* să nu fie permis a lucrà decât după *modele româneşti*. Pornità mişcarea pe toată linia în scurtă vreme putem oprì, ba chiar abate acest curent primejdios, care ameninţă a înăduşì *adevăratul duh românesc*. La lucru deci cu Dumnezeu!.!

Dr. Petru Şpan.

---

norii întunecoşi şi ca o sabie de foc taie cerul. Acum nu mai samănă a ploaie. Curge de crezi că toarnă cu găleata de sus, par'că s'a deschis cerul! Iar pe sub căruţă vâjâie părăiaşe, ducâd la vale iarba scoasă din rădăcină şi spice de grâu înoată pline de noroi. După vre-o jumătate de cias aşa, spre scăpătat se deschise o gură de lumină şi ploaia mai contenì. Moş Vlad se scârmă sub brâu să scoată luleaua, să mai omoare timpul. Dar n'o găsì.

— Na! am pierdut luleaua. Mi-se pare că am uitat-o sub păr, mă duc s'o caut — şi sărì jos.

Ce credeţi c'o să stea! Se luminează tot a ploaie! Ia uitaţi-vă ce sodom de nori se ridică spre răsărit!...

Iar începù să tune. Norii se îngrămădesc mai mult şi se sfărâmă unii de alţii şi fulgerile luminează întreaga vale. O dungă albă şi groasă cât un sul, cuprinde tot cerul în partea despre miază-zi; un tunet puternic urmat de trăsnete, făcù să răsune împrejurimile şi căruţa se sguduì pe roate. Fetele şi flăcăii se îngrămădiră mai mult în fundul coviltirului, lângă popa, cuprinşi de spaimă. Nu mai vedeau înaintea lor decât o lumină albă şi sclipiri de fulgere le scăpărau prin ochi. Se sfiau din clipă în clipă şi închideau ochii ca să nu vadă când trăsnetul s'o sparge deasupra coviltirului.

După câtăva vreme, revenindu-şi în fire se uitară în juru-le temuţi şi li-se păreà ciudat că au scăpat teaferi... Dar totuş nu se îndoiau că trebue să fi trăsnit ceva pe deal.

Coborîră cu toţii din căruţă şi deteră fuga pe coastă. Dar rămaseră înmărmuriţi când văzură pe moş Vlad trântit jos sub păr. Capul alb ca zăpada erà spart în două de trăsnet, iar tulpina părului erà şi ea spintecată pe jumătate. Când sosì şi popa Anton nu-şi mai putù ţineà plânsul şi lacrămile îi scăldară obrazul ars de soare.

— Săracu! Dumnezeu să-l ierte! Aşa i-a fost lui scris! La zi mare! Par'că nu-i erà de bună! Prea a fost vesel astăzi toată ziua — şi popa Anton îşi făcù cruce şi oftă adânc, iar fetele şi flăcăii rămăseseră pe gânduri...

— Dintr'un carnet. —

Un parvenit se mirà cum de mai fac politică oamenii cari au parale.

o

Nu sfatul barbierului trebue să ceri când vrei să-ţi laşi barbă, fiindcă lui nu-i convine.

o

Avem atâtea pilde de scriitori cari au început frumos; au continuat prost — şi totuş, mai regretăm pe morţii în floarea vârstei, cari „promiteau“!... — *e* —

ECONOMIE.

Fonduri culturale.

„Fi-ţi gata, că nu ştiţi ziua şi ciasul, când dreptul judecător va venì“.

Dacă noi românii am fi urmat imboldului acestei sentinţe, art. de lege 27 din 1907, nu ne-ar fi aflat aşa de nepregătiţi pentru a nu-i puteà satisface prescriselor.

Această sentinţă multgrăitoare, ne place a o explicà numai şi numai la vieaţa vecinică şi nicidecum la vieaţa vremelnică; cu toatecă zilnic ar trebuì să o avem în vedere, „ca o anghiră tare şi folositoare“.

A noastră deviză, mai mult este „Lasă-mă să te las“. Iară ca scut de apărare a acestei comodităţi, de regulă ne-am luat refugiu la *proverbiala sărăcie* a poporului român; pentruca din ce suntem săraci tot mai săraci să devenim.

In afacerile noastre de interes obştesc, nicicând n'am aplicat multgrăitoarea pildă a „Talanţilor“, zicând celor cu cinci şi cu doi talanţi: „Preste puţine a-ţi fost credincioşi, preste multe vă voiu pune“, şi iară, celui cu un talant: Du-te dela mine netrebnicule în focul cel de veci“. Mai bucuros am exclamat: „Iartă-ţi-se ţie păcatele“, pe care le motivezi cu proverbiala sărăcie!

Cine va zice, că poporul român nu e sărac, acela nu-l cunoaşte. Cine va zice însă, că din cauza sărăciei nu se pot întemeià *fonduri culturale* şi alte făptuiri de interes obştesc; acela sau că nu e român adevărat, sau că e duşman de moarte al poporului român, ori apoi un trântor în adevăratul înţeles al cuvântului.

Nu suntem noi aşa de săraci, precum ne zugrăvesc cei mai nepăsători şi comozi ori egoişti. Suntem săraci numai, pentrucă nu desvoltăm destul interes şi nu căutăm căi şi mijloace prin cari să delăturăm sărăcia dela noi. Suntem săraci, pentrucă prea ne-am împrietinit cu luxul şi cu băuturile spirtuoase. Suntem săraci, pentrucă ştiinţa modernă a scos de prin bisericile noastre predicile cele vechi, sub cuvânt că sunt prea obositoare şi nu mai corespund timpului în care trăim. Acestea însă, nu sunt înlocuite cu altele moderne, şi unde sunt, ele sunt ticluite tot după calapodul celor vechi, ori că sunt luate din sferele cele mai înalte ale ştiinţei moderne, faţă de cari poporul rămâne rece şi lipsit de hrana sufletească. (Onoare puţinelor excepţiuni).

Da, suntem săraci; pentrucă dacă nu ne putem avântà pe cuiul cel mai de sus, apoi cu începuturi modeste nu ne mulţămim, mai bine nu facem nimic! Ne luăm refugiu la sărăcia poporului şi cu aceasta ne-am spălat mânile.

Am avut şi avem oameni săraci, cari însă prin muncă şi economizare cinstită; încetul cu încetul, s'au ridicat şi se ridică treptat la frumoase averi materiale.

Am avut şi avem comune bisericeşti sărace, cari însă prin o conducere şi chiverniseală conştiinţioasă, s'au ridicat şi se ridică treptat la averi materiale corespunzătoare. Şi ne cade tare bine, când auzim astfel de veşti îmbucurătoare. Ce bine ne-ar cădeà însă, când despre toate comunele noastre bisericeşti, am auzì astfel de veşti înălţătoare de suflet.

Asupra singuraticelor persoane ori familii nu avem dreptul de dispunere, cu privire la economizarea şi manipularea câştigurilor lor. Autorităţile noastre bisericeşti, au însă dreptul de a impune comunelor bisericeşti, nunumai manipularea corectă şi conştiinţioasă a averilor lor; dar şi îndatorirea de a căutà căi şi mijloace prin cari să-şi înmulţască averile.

In privinţa aceasta, autorităţile noastre bisericeşti, din când în când, au şi dat unele îndrumări şi au îndatorat pe cei chemaţi, cu îndeplinirea acestora. Ca multe altele, aşa şi această îndatorire, a rămas literă moartă, (onoare excepţiunilor). Nici unul dintre cei cari n'au dat

© BCUCluj

ascultare, n'a fost tras la răspundere. A fost destul să-şi ia de pavăză proverbiala sărăcie şi „nici un fir de păr nu s'a mişcat de pe creştetul său“.

Cercetări mai amănunţite nu s'au făcut. De o interesare şi impunere directă şi cu toată rigoarea nici vorbă. Totul s'a lăsat în grija şi la bunăvoinţa singuraticelor persoane conducătoare, cari îngropând talantul încredinţat lor, nu s'au cugetat la răspunsul ce vor trebui să-l deà, „când dreptul judecător va veni“. Astfel, toate evenimentele mai însemnate, ne-au aflat totdeuna nepregătiţi, adecă „săraci“.

Nu este pentru noi nici o afacere de interes obştesc, la care să nu ne validităm *sărăcia*. Şi nu ne cugetăm, că fericitul mitropolit Andreiu din sărăcia poporului român, a făurit monumente de mare valoare, cari l-au făcut nemuritor. Nu ne cugetăm că „Asociaţiunea“ şi alte instituţiuni de valoare, au fost zămislite şi crescute, tot numai din sărăcia poporului român. „Voieşte şi vei puteà“. Voinţă şi pricepere să fie şi toate se pot.

Cunosc o comună săracă, care se susţine numai din aruncuri. Acum 20 de ani, a pus bază la un *„fond cultural“*, cu neînsemnata sumă de 16 fl. 50 cr. De prezent acel fond numără peste 7000 cor. Tot acì, acum 10 ani, o femeie binefăcătoare a pus bază la un *„fond pentru înfrumseţarea bisericii“* cu suma de 100 fl. Acel fond de prezent numără peste 2000 cor. Acum 8 ani, la ziua sf. Andreiu, s'a încassat dela copii de şcoală câte 1—3 cr. în total 6 cor 40 fl. Cu această sumă s'a pus bază la *„Fondul Andreian al copiilor“*. De prezent acel fond numără peste 200 cor. Se înţelege, că dela început şi până de prezent, nu s'a lăsat nici o ocaziune nefolosită pentru alimentarea acestor fonduri. S'a înfiinţat o bibliotecă care asemenea valorează vre-o 200 cor. S'a înfiinţat o „Insoţire de credit“ sistem Raiffeisen care de prezent are două fonduri frumoase şi s'au efeptuit încă multe alte lucrări de interes obştesc. Toate aceste numai şi numai din sărăcia poporului din acea comună, care numără abià 1000 locuitori. Şi, spre mirarea celor cuprinşi de fantoma sărăciei, locuitorii acelei comune, materialiceşte sunt în prezent mai bine situaţi ca acum 20 ani.

Ştiu şi cred, că mai avem asemenea comune, cari cu prevedere au pus laoparte „bani albi pentru zile negre“. Onoare conducătorilor lor. Cele mai multe însă, stau şi de prezent în nelucrare şi nime nu le sileşte la o vieaţă mai productivă. Le lipseşte însufleţirea şi conducerea conştienţioasă. Acestea cu drept cuvânt pot exclamà: „Doamne, om nu am care să mă arunce în lac“.

Cunosc apoi o comună bine situată, a cărei biserică din vremuri mai bune, şi-a câştigat frumoase averi. Inainte cu 30 de ani de zeci de mii fl. şi care pentru susţinerea şcoalei n'a spesat nimic. Astăzi dispune de un capital însemnat şi preotul e putred de bogat. Cu toate acestea pentru compunerea raţiociniului încassează anual câte 200 cor. sub titlul „spese de administrare“ etc. Se sbate însă ca peştele pe uscat, ca pentru şcoală, biserica nici de prezent, să nu contribue cu nimic.

Dacă se vor aflà multe comune de acestea, aceea ce nu mă îndoiesc, Doamne! ce sume frumoase ne-ar da la sporirea *fondului cultural*, care ar servì un scop comun şi măreţ şi nu scopuri egoiste şi ipocrite; fie computate şi numai sumele de sub titlul „spese de administrare“ etc.

Dacă n'am fost destul de preocupaţi şi prevăzători în trecutul pe care nu-l mai putem readuce, ca să-l folosim cu mai multă iscusinţă şi stricteţă, să nu perdem din vedere, că dacă nici prezentul nu-l vom ştì aprecià, răul de azi, se va puteà repetà şi mâne ori poimâne şi atunci: „Rătăcirea din urmă, va fi mai rea ca cea dintâiu“.

E de urgenţă dar, ca pe lângă *fondul cultural general*, să se înfiinţeze fără de nici o deosebire, în toate comunele parohiale sub cea mai aspră răspundere a celor chemaţi, câte un *fond cultural parohial.*

Fără de nici o abatere, fondurile de nou înfiinţate precum şi cele existente, an de an să se augmenteze din felurite izvoare şi la toate ocaziunile binevenite.

Să nu uităm, că nu e destul numai cu fondul cultural general, acesta singur, pe lângă toate încordările ce se vor face cu colecta pentru sporirea lui, totuş nu va puteà să satisfacă tuturor trebuinţelor actuale şi viitoare.

Infiinţarea fondurilor culturale parohiale o reclamă şi următoarele motive:

Locuitorii comunelor, cari deja au fonduri culturale, la care ei au contribuit cu dinarul lor, fiind ei mai puţin avizaţi la ajutorul din fondul general; nu vor fi aplicaţi să aducă jertfe mai însemnate pentru fondul general, de care vor beneficià, acum sau în viitor, mai cu seamă, ceice nu posed asemenea fonduri.

Ţăranii noştri, în nepriceperea lor, nu vor fi aplicaţi a jertfì pentru fondul general nici atât cât pot, sub cuvânt, că dau altora când ştiu însă, că pentru ei dau şi ei sunt stăpâni pe avutul lor; *mâna li-se va deschide mai cu dărnicie.*

Celor chemaţi a întemeià aceste fonduri, li-se vor îmbià peste an multe ocaziuni, din cari ei ca oameni cuminţi şi cu râvnă pentru înaintarea unui scop măreţ, totdeauna vor ştì să tragă foloase. Se vor mulţămì de puţin ca şi de mult, căci, mai bine ceva decât nimic. In felul acesta, fondurile culturale de prin parohii se vor puteà augmentà fără nici o greutate.

Se înţelege, că în ambele cazuri, atât faţă de colecta ce se va întreprinde pentru fondul cultural general, cât şi faţă de singuraticele fonduri culturale de prin parohii, poporul trebue luminat şi clarificat. „Tot începutul e greu“! Greutăţi vom întimpinà şi în cazul de faţă şi mai cu seamă vor întimpinà greutăţi, aceia cari au fost dedaţi cu vieaţa comoadă. Stârniţi însă acuma din aşternuturile cele moi, se vor dedà pe încetul şi ei cu o vieaţă mai laborioasă spre binele obştesc.

Alte roade ar fi adus „Discul Mitropolitan“, dacă poporul ar fi fost luminat şi clarificat. Nepăsarea şi neinteresarea celor chemaţi a dat anză la alte combinaţiuni din partea poporului. Discul a rămas de regulă mai tot gol şi în parte covârşitoare poporului nici astăzi nu are cunoştinţă de menirea lui. Dacă tot astfel vom urmà şi în cazul de faţă; nicicând nu vom ajunge la *creangă verde.* Tot *săraci* vom rămâneà.

Ştiu, că toate fondurile acestea laolaltă, ori-cât de succese vor fi; deocamdată totuş nu vor puteà să satisfacă tuturor trebuinţelor actuale, ele ne vor prinde însă odată bine şi acest lucru trebue să-l avem mai mult în vedere, viitorul. La lucru deci, până când nu e încă prea târziu.

Ce priveşte „banca culturală“, nu ştim încă ce părere îşi va dà Veneratul consistor, se poate însă prevedeà, că din anumite motive ponderoase, aceasta cu anevoe va vedeà lumina zilei. Prea e o afacere gingaşe cari o să taie adânc în vieaţa noastră bisericească. Orice se va întâmplà însă, ţinta noastră principală să fie: *Infiinţarea şi sporirea fondurilor culturale.*

Cei puţin credincioşi ori cuprinşi de fantoma sărăciei, să cerce a face socoteala la ce sumă considerabilă am puteà să ajungem şi numai în 25 ani, dacă în fiecare comună parohială se va pune bază fondului cultural fie şi numai cu 20 cor. care apoi an de an să se sporească şi numai cu câte 10 cor. plus interesele şi plus sumele mai mari ale fondurilor existente.

Bisericile noastre, cu nimic nu ar fi prescurtate, dacă cei interesaţi s'ar învoì ca interesele de pe un an, ale tuturor fondurilor existente, fără de nici o deosebire să treacă în favorul *fondurilor culturale.*

„Cine dă, lui îşi dă“. *i.*

HANUL DELA STENA.

— Roman din vieaţa macedonenilor. —

V.

O săptămână trecuse şi Risto erà încă la Stena.

Nu-i venià să plece; ş'apoi, nici n'aveà o ţintă hotărîtă.

Erà bine acolo; auzise că în pădurile din dosul muntelui, umblau cete de mistreţi. Risto îi pândise la luminişuri, dar n'avusese încă noroc să le deà de urmă. Impuşcà iepuri şi părechi de porumbei sălbateci în fiecare zi. De o săptămână, un foculeţ viu se aprindeà în toate serile pe coasta muntelui. In dogoarea lui, Risto învârteà o frigare de lemn, încărcată cu tot felul de vânat; şi de o săptămână, bulgarii din han mâncau cum nu mâncaseră toată vieaţa: picioare de porumbei graşi, piepturi de granguri şi friptură de iepure.

Erau patru bulgari: hangiul, un frate al său şi doi servitori vânjoşi, cu sprâncenele negre atârnate deasupra ochilor crunţi. De când venise Risto la han, ei trăiau grozav de bine: seara cu fripturi calde, de pasăre, la prânz cu răcituri de iepure.

Ba dela o vreme, începură să se îngraşe: Risto îşi făcuse o undiţă şi prindeà peşte în lac. Bulgarii făceau regulat ciorbă şi se ospătau împărăteşte. Zi cu zi, se împrieteneau cu noul tovarăş; nu-l întrebară însă nici de unde vine, nici unde se duce. Unul din servitori îşi luase grija să laude mereu împrejurimile Stenei, ca să-l mai ţină pe Risto acolo.

Flăcăul înţelese că bulgarii trăgeau folos de pe urma lui şi sbierà că el îi hrăneşte ca pe orbi, iar ei îi mai iau şi parale pentru dormit. Din ziua aceia, nu-i mai cerură nimic; nici fânul calului nu trebui să-l mai plătească.

Intr'o zi, Risto întârziase în pădure. Cei patru bulgari îngrijoraţi şi cam flămânzi, eşiseră din han şi-l aşteptau. Il văzură târziu de tot, scoborând coasta, cu ceva greu la spinare. Erà un pui de mistreţ. Risto gâfâià. Trântì sălbăticiunea moartă, şi el se întinse pe iarba pârjolită de cele dintâi răsuflări ale toamnei.

Hangiii se învârteau pe lângă pradă şi-şi frecau mâinile. Unul plescăià limba de cerul gurii, iar altul scăpărà din cremene sub nişte uscături adunate în grabă. O flacără lungă începù să fâlfâie în curând.

In seara aceia, a fost mare sărbătoare în han.

Fălcile îngrăşate ale bulgarilor muncirà până către miezul nopţii, plosca lui Risto întrà de patru ori în pivniţă, capetele se înfierbântară şi arseră curelele cari le ţineau legată limba.

In zori, fură treziţi de sgomotul unei hărăbale.

Venià un om cărunt şi doi băieţi; păreau foarte bogaţi.

Cel bătrân abià puteà umblà de bine trăit ce erà. Gâfâià, îşi vârà mereu degetul după ceafă, şi se uità minunat în jurul său.

Spuneà, cu ochii lăcrămaţi că de patruzeci de ani n'a mai văzut el locurile acelea.

— Când am plecat eu de-acasă, tot p'aici am trecut. Eram băiat sărac atunci. Hanul parcă erà mai nou. Alţi oameni erau pe aici, jupân hangiule; alte vremuri. Uite, colea am dormit eu o noapte, culcat pe fes şi pe lacrămile mele. Că am plâns eu mult în noaptea aceea, jupân hangiule, am plâns mult că eram tare singur şi amărît şi nu ştiam pe ce drumuri s'o iau. Acù slavă domnului, uite am bani berechet şi mi-am adus doi feciori de prin lume. Da d-ta ce-ai p'aicea de mâncare?

— Să vă dăm nişte friptură de mistreţ tânăr şi ceva peşte prăjit, proaspăt şi să facem o ciorbă, cum voiţi, — ceva vânat... pasăre...

— Ehe, bune lucruri!... Asta se vede că e lucru nou p'aici; când am fost rândul celalt,

© BCUCluj

am mâncat numai praz şi pâine uscată... Acù mă duc acasă, că ai mei tot mai trăiesc şi m'aşteaptă. Uite, le duc şi doi feciori!...

Bogătaşul intră în han, clătină capul privind la pereţii fără var, la scândurile putrede.

Până să-i aducă mâncarea, el arătă băieţilor tot hanul.

Apoi, îşi lărgeà nările de plăcere, mirosind aburul fripturei. Ziceà că el de când e n'a mâncat aşa bine. Şi se lăudà la ce mese a stat în cei patruzeci de ani cât umblase prin lume.

— Da nicăiri, zău, n'am mâncat aşà ceva!...

Hangiul îi spuse că vânatul îl aduce un băiat pripăşit în han de vr'o zece zile.

— Unde e acum?

— Păi s'o fi dus după iepuri. Trebue să vie!...

Risto pică tocmai pe la prânz. Călătorul cărunt îl cercetă de sus până jos şi zice:

— Voinic băiat! Al cui eşti băiete?

— Da d-ta al cui eşti? întrebă Risto.

— Eu? Eu sunt din Bobostiţa; băiatul lui Toli Casapu sunt eu...

Risto îşi aduse aminte de el: răposatul îi vorbise adesea de Nuşi, feciorul lui Toli Casapu; spuneà că e un băiat cam prostuţ, dar tare cumpătat şi econom.

— Ala o să facă parale! spuneà Timco ori de câte ori venià vorba de Nuşi al Casapului.

Acum, Nuşi se întorceà acasă îmbătrânit, gras, cu sufletul înstrăinat de locurile pe cari le părăsise în tinereţe.

— Şi... te duci la Boboştiţa? — întrebă Risto, pe gânduri.

— Mă duc, da nu stau mult acolo, o lună două, să vadă şi băieţii casa unde s'a născut tatăl lor, să-şi vadă bunicii. De anul nou, vreau să mă întorc la Atena, fiindcă m'aşteaptă nevasta. Ea n'a vrut să vie şi nici pe noi nu ne-a lăsat să stăm mai mult. De altfel şi eu vreau să fiu în Atena de anul nou. Am multe treburi acolo... multe treburi... Da n'ai puteà să faci rost de ceva vânat proaspăt, să ducem cu noi? Iţi plătesc bine băiete, că eu am bani mulţi şi nu mi-a plăcut niciodată să nu dau dreptul omului...

Risto făgăduì că într'un ceas, aduce ceva. Intr'adevăr, cât să doarmă bătrânul după masă, el se învârtì în pădure şi aduse doi cocoşi sălbatici de toată frumseţea.

Nuşi îl bătù pe umăr şi râse înăduşit.

— He! Doamne ajută! Aşà de! Brava!

Ii dădù o medjidie şi începù să se gătească de plecare.

Vânătorul îl priveà cum strânge cuferile gâfâind, cum se ceartă pentru nimica toată şi cum se văità de dureri la piciorul drept.

Îl priveà în neştire şi se gândeà la omul acela putred pe care nici o dragoste nu-l mai leagă de locurile strămoşeşti. Se uità la cei doi băieţi cari se mirau de tot ce li se întâmplà şi n'aveau nici o tresărire în faţa frumuseţii lacului şi a munţilor, bătuţi de soarele tomnatec.

— Oare eu n'aş face tot ca el, dac'aş plecà în lume? Dacă nu voiu murì de foame, am să câştig bani, prăpădindu-mi tinereţele prin pivniţi umede sau păduri întunecoase.

Am să mă îngraş, am să mă însor cu vr'o femeie de acolo şi am să-mi uit de sat şi de mama şi de surori şi de toţi!...

Şi atunci mai mult ca totdeauna i se statornicì gândul să rămână la Stena, în pădurile ei fermecate, lângă lacul ei bogat. Acolo, nu-l întrebà nimeni ce face, nici nu-i porunceà ce să facă. Acolo, veniau călători din toate părţile; toţi aduceau cu ei, din lume, o învăţătură nouă; dela fiecare aflà câte ceva, asculta poveşti, îşi ascuţeà mintea.

Megidia pe care i-o dase bogătaşul îl învăţà să nu mai plece din Stena să umble mai mult în munte şi să vânză vânatul la călători.

Cine ştie, poate că într'o zi va aveà atâtea parale, câte îi trebuiau să se întoarcă cu cinste acasă.

Se hotărise.

Când erà gata de plecare Nuşi, Risto se apropie de el, şi întinzându-i punga, îi zise:

— Iacă cinci lire, Kir Nuşi... Să întrebi în Bobostiţa de văduva căreia i-a murit bărbatul în pădure, şi să-i spui că te-ai întâlnit, departe, — să nu-i spui unde — cu băiatul ei plecat în lume. Să-i spui că el se gândeşte mereu la ea, că e bine şi că o să-l vadă curând... Aşa să-i spui, Nuşi!...

Băieţii ascultau miraţi, iar bătrânului i se umeziseră ochii...

— Să trăieşti băiete!.. Strigă el. Să trăieşti!...

Apoi, când trăsura pornì, arată cu degetul pe Risto şi şoptì feciorilor săi:

— Aşa să faceţi şi voi! Aşa am făcut şi eu, aşa fac toţi băieţii cum se cade!..

Şi se pierdură în praful drumului.

(Urmează).

ŞTIRI.

Despărţământul IV al „Astrei“ a ţinut Duminica trecută adunarea generală în orăşelul Ocna, din apropierea Sibiiului.

Incă de dimineaţă, membrii acestui despărţământ în frunte cu directorul Dr. E. M. Cristea au pornit spre Ocna, unde au fost întâmpinaţi cu urale de către săteni.

Deschiderea festivităţii s'a făcut chiar în biserica ortodoxă a orăşelului, printr'o predică a părintelui Cristea, care a explicat sătenilor rostul venirii în orăşel şi a vorbit, cu cunoscutul său dar oratoric, împotriva răului obiceiu de a se hulì Dumnezeu, obiceiu adânc înrădăcinat în popor.

Apoi s'a cetit darea de seamă anuală, în sala cea mare a şcolii şi s'a procedat la alegerea noului comitet, compus din d-nii Dr. E. M. Cristea, director, A. Crăciunescu, secretar, Eugen Vancu, cassier, R. Simu, controlor, Lazar Triteanu, I. Lupaş, N. Bălan, Aur. Cosciuc membri, Dr. Ioan Borcea şi V. Păcală, supleanţi.

S'au luat câteva deciziuni privitoare la bunul mers al despărţământului şi a urmat apoi banchetul, unde s'au ţinut toasturi călduroase; d-l părinte Isaia şi Roşca — două frumoase voci de bariton şi tenor — au cântat cântece naţionale.

La ora 5, d-l Romul Simu a ţinut o foarte instructivă conferinţă despre stupărit, iar seara, s'au făcut experienţe cu schioptikonul.

Toate acestea s'au urmat într'o Duminecă frumoasă, cu soare mult şi multă voie bună.

Oaspeţii au fost încântaţi de ziua petrecută în Ocna.

Surpriza cea mare însă, a fost admirabilul cor mixt, condus de harnicul învăţător Bibu: flăcăi şi fete de ţărani au cântat atât la biserică, cât şi la banchet, fermecând auditorul cu disciplina şi armonia glasurilor şi prin minunata interpretare a cântecelor naţionale. D-lui Bibu i-se cuvin felicitări pe cari, de altfel, i-le-au exprimat toţi câţi i-au auzit corul...

D-l Kossuth, ministrul de comerţ, pe care o indispoziţie destul de gravă îl sileşte să steà în pat, n'a putut luà parte la inaugurarea monumentului ridicat în amintirea soldaţilor francezi, morţi la Pecs-Fünfkirchen.

Impăratul Francisc Iosif a trimis următoarea adresă baronului d'Aerenthal, ministrul comun al afacerilor străine, care îşi dase demisia, odată cu ministrul de răsboiu, fiindcă nu-şi puteau ţineà angajamentele cu privire la ridicarea soldei ofiţerilor:

„Imi dau seama de motivele cari v'au îndemnat, ca şi pe feldzeugmeisterul Schönaich, ministrul meu de răsboiu pentru Austro-Ungaria, să-mi supuneţi o cerere ca să vă iau funcţiunile amândurora; dar consider aceste motive de insuficiente, ca să mă decid să vă primesc cererea.

Ultimul consiliu de ministri a ajuns, graţie inteligenţei tuturor interesaţilor şi spiritului de conciliere, al celor două guvernăminte, să ia decisiuni concordante, constituind un angajament formal şi cari îndrumează spre o soluţiune satisfăcătoare, destinată să fie acceptată de toţi, chestiunea tratamentelor ofiţerilor, ca şi aceia a ameliorăţiunei situaţiei materiale a soldatului.

Am aflat cu o sinceră satisfacţiune concluziunea acestui acord care va fi supus Delegaţiunilor într'un proiect comun, şi aştept propunerile d-voastră, privitoare la data favorabilă ca să convoc Delegaţiunile în sesiunea lor apropiată. Imi rezerv deciziunea până la un nou ordin.

Vă asigur, ca şi pe feldzeugmeisterul Schönaich ministrul meu de răsboiu, că vă dau toată încrederea mea. Dorinţa mea e să rămâneţi amândoi la locurile d-voastră şi să continuaţi a-mi dà excelintele d-voastre servicii, cărora le recunosc meritele şi pentru cari vă sunt recunoscător.

Oraşul Liége (Franţa) şi împrejurimile sale, au fost bântuite de un uragan extraordinar de violent; apa, năvălind în puhoaie s'a răspândit în oraş, înecând pivniţele şi lăsând pe urma ei o dâră a cărei înălţime trece de 50 cm.

Inundaţia aceasta e un adevărat dezastru; pagubele sunt de câteva milioane, fiindcă o mulţime de magazine au fost înecate.

Puterea apelor a fost aşa de mare, încât mai multe vehicule, luate de valuri, au fost svârlite la o mare distanţă.

A căzut şi trăsnetul de câteva ori, dar pân' acum, nu se semnalează nici un accident de persoane.

Regele Edouard VII al Angliei, a dat încă o dovadă de bunătate, cu ocazia ceremoniei primirei preşedintelui republicei franceze.

Când aşteptà sosirea lui Fallières, i-se vestì moartea lui David Barrett, vizitiul său favorit, care erà bolnav de câtăva vreme şi de starea căruia regele se interesà în fiecare zi.

Sincer îndurerat, regele scrise cu mâna sa, văduvei lui Barrett o scrisoare de condoleanţă, împărtăşindu-i „marea durere ce-i cauzà moartea excelentului ei soţ“.

Apoi, după ce porunci sambelanului său să ducă scrisoarea fără întârziere, regele şi curtea îşi aduseră aminte că trebue să primească pe preşedintele republicei franceze...

Aceste mici incidente fac popularitatea marilor acestei lumi...

Din toată lumea Academia de ştiinţe din Viena, a numit membri de onoare pe d-nii Henri Poincaré şi P. Maspero.

— Generalul Ramon Caceres a fost reales preşedinte al republicei Saint-Domingo.

— O bandă bulgară a atacat şi devastat satele Stratzina şi Gunovce din Sârbia-vechiă.

Ca de obiceiu, autorităţile turceşti şi-au văzut de treabă.

— Tribunalul civil din Cairo a condamnat la moarte 12 indigeni cari atacaseră trupele şi au împuşcat un soldat englez.

— Un Steamer, despre care se crede că e german, a naufragiat în sudul Marei — Canarii.

S'au trimis ajutoare din Las-Palma.

— Papa a primit zilele trecute 200 pelerini francezi.

— Ziarul *A. B. C.* din Madrid desminte ştirea unei călătorii a regelui Alfons XIII la Viena şi Berlin.

— Câteva ziare germane pretind că parchetul ar aveà de gând să reînceapă afacerea Eulenburg la 15 Iunie.

— Vaporul *„Petru cel Mare“* a naufragiat lângă Reval. El erà construit în 1873 şi posedà o artilerie modernă.

© BCUCluj

— *„Gazeta Germaniei de Nord“* desminte ştirea că s'ar fi supus Reistagului proiectul unei dotaţiuni de câteva milioane în favoarea împăratului Wilhelm II.

— La Constantinopole au fost arestaţi 18 revoluţionari armeni şi 46 complici ai lor; s'a găsit şi o mare cantitate de arme şi muniţii.

— S'a supus şi cea din urmă fracţiune a triburilor mohmande, revoltate în nordul Indiei.

— Un congres al editorilor s'a întrunit zilele trecute în Madrid, sub prezidenţia ministrului de instrucţie publică.

— A doua cameră din Statele de jos a dat o moţiune prin care reclamă exploatarea drumurilor de fier — de către stat.

— La Czernicof, în Galiţia, a fost o luptă între jandarmi şi ţărani, în chestia dreptului de pescuit. Cinci ţărani au fost ucişi şi mai mulţi răniţi.

— Un rus anume Boris Naidoff, în vârstă de 23 ani, care se dădea drept corespondent al ziarelor ruseşti, şi despre care se crede că era un agent al guvernului din Petersburg, a fost asasinat acum cinci zile de către un necunoscut.

— În urma mai multor conferinţe între d-nii Roosevelt, Taft şi generalul Bell, şeful statului major general, s'a hotărît să nu fie rechemate nici una din trupele americane din Cuba.

— Un mare scandal a avut loc la Neapole, la tribunalul unde se judecă afacerea Cifariello; acuzatul cerând să fie şedinţa secretă, publicul a refuzat să iasă şi a trebuit să fie dat afară cu sila.

— Isaac Molho, directorul filialei băncii din Salonic la Constantinopole, a fost ucis zilele trecute de un albanez tânăr, funcţionar la bancă.

— Circulă svonul că prinţul de Samos are dificultăţi cu supuşii săi, cari îl ţin prizonier, în palatul său.

— Aeronautul Delagragne a făcut o experienţă în piaţa Armelor din Roma, în prezenţa câtorva oficeri italieni; aeroplanul său a parcurs de douăori piaţa, la o înălţime de 2—3 metri, sburând patru chilometri; la rândul său, aeronautul Farman, a făcut, în Gand, o experienţă în care a ţinut recordul rezistenţei, împotriva vântului.

— O fabrică clandestină de artificii a făcut explozie la Florenţa; proprietarul Bucalosi crezând că mama sa a fost ucisă, s'a omorît cu un foc de revolver.

— 90 de tipografi şi fabricanţi de hârtie sunt aşteptaţi la Berlin, pentru 19 Iunie; vor fi primiţi de un comitet compus de acelaş fel de industriaşi.

— Holera a izbucnit în insula Luison, din grupul Filipinelor.

— Un tren de lux din Baltimore (America) a căzut într'o prăpastie, lângă Connesville. Douăzeci de călători au fost grav răniţi şi trei au fost omorîţi.

— O depeşă din Teheran (Persia) anunţă că populaţia a atacat agenţia financiară rusă, al cărei director a fost ucis.

— La Samos, atacul împotriva palatului şi a căsărmii continuă. Se vorbeşte că sunt multe victime. Situaţiunea se agravează.

— Un cutremur de pământ a zguduit Budapesta, Nagy-Körös, Czegléd şi Paks. La Kecskemét cutremurul a fost foarte violent; număroase clădiri s'au prăbuşit.

Populaţiunea înspăimântată, a fugit de prin case şi doarme pe străzi sau pe câmpuri.

— S'a inaugurat la Petersburg în prezenţa împărătesei, a reginei Greciei şi a numeroşi membri ai familiei regale, un monument ridicat în amintirea morţilor din lupta dela Tsoushima.

— Pressa sârbească semnalează o expediţiune albaneză împotriva satelor sârbeşti, cari ar fi fost devastate în Sârbia-veche.

Autorităţile turceşti şi-au văzut de treabă...

De pe „Ţara Oltului“.

Trimise de un „Oltean“.

I.

Trandafir de lângă drum,
Spune-i bădiţii de-acum:
Pună-şi peană de sălcuţă,
Că eu nu-i mai sunt drăguţă;
Pună-şi şi de foaiefiu,
Că i-am fost, să nu-i mai fiu; —
De doi ani şi jumătate
Fostu-i-am cu direptate.
Trandafir din cingătoare,
Fire-ai, badeo, rupt din soare!..
Chiar din soare de-ai fi rupt
Oarb'am fost, nu te-am văzut;
Tinără, n'am priceput.
Iar acuma pricep bine, —
Mi-am rupt doru dela tine.

II.

Frunză verde lemn crescut,
Tu bădiţ' aşa-i crezut,
Că io-s floricea din tină
Şi tu bujor din grădină.
Floricica cea din tină,
De ploi, când plouă, se spală
Şi ficiorii o iubesc iară;
Da bujoru din grădină,
Dă bruma şi mi-l brumeşte
Nime 'n lume nu-l iubeşte.

III.

Măi bădiţ' am auzit,
Că la oameni te-ai fălit,
Că tu de mă vei lăsà,
In apă m'oiu aruncà; —
Dară să ştii tu aşà:
Nu-i vrednică mama ta,
Să-mi înnec eu inima
Şi nu-i vrednic tatăl tău
Să 'nec sufleţelu meu.

IV.

Măi bădiţ-o busuioace,
Vino dela poartă 'ncoace,
Să ne tragem sama bine:
Din cin' pricina ne vine,
Ori din mine, ori din tine;
Ori din prietinele mele,
Ori din drăguţele tele?
— Mândro, mândruleana mea,
Te rog ascultă-mi vorba:
Prietina ta cea mai bună
O fost seara la fântână,
Ziua mere-o curăţat,
M'o 'nşelat, de le-am mâncat
Şi pe tine te-am lăsat.
— Prietină, prietină bună,
Lasă-mi drăguţu din mână,
Că te fac de zaci o lună.
— Să mă faci să zac doi ai,
Când mă scol drăguţ nu ai!

V.

Frunză verde somişor,
Am iubit un domnişor, —
Domnişor dela potică
L'am iubit cu mare frică;
Ochii lui ca mura neagră
Plăteşte potica 'ntreagă.

VI.

Maico, la străini în curte
Răsărit-o flori mărunte,
Nu-i o zi să nu mă 'nfrunte;
Nu-i o zi şi nu-i un cias,
Să nu mi-le puie 'n nas.
Nu-i o zi şi nu-i o noapte,
Să nu mi-le spuie toate.

Proprietar-editor: OCTAVIAN GOGA.
Red. responsabil: OVIDIU GRITTA.

În fabrica de **Var din Orlat**, se arde şi expediază zilnic, în mare şi mic, renumitul

Var de Orlat

liber de piatră şi sgură.

Preţ moderat, serviciu prompt şi real.

I. Banciu & Co.
Orlat.

8—10

Banca de asigurare

„TRANSSYLVANIA“

din Sibiiu

întemeiată la anul 1868

în Sibiiu, str. Cisnădiei Nr. 5 (edificiile proprii).

Fonduri de întemeiare şi de rezervă 2.161,399·11 cor.

asigurează în cele mai avantagioase condiţii:

contra pericolului de incendiu şi exploziune,

edificii de ori-ce fel, mărfuri, mobile, vite, producte economice etc.

asupra vieţii

în toate combinaţiile: capitale pentru cazul morţii, asigurări de zestre, de copii, de studii, rente pe vieaţă etc.

Asigurări poporale fără cercetare medicală.

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului scadent la decedare.

Valori asigurate contra incendiului: **95.816.412·— coroane.**

Capitale asigurate asupra vieţii: **9.882.454·— coroane.**

Dela întemeiare s'au solvit:
pentru despăgubiri de incendii **4,484,278·83 coroane,**
pentru capitale asigurate pe vieaţă **4.028,113·12 coroane.**

Oferte şi orice informaţiuni se pot luà dela: **Direcţiune în Sibiiu, str. Cisnădiei Nr. 5, etagiu I, curtea I,** şi la agenturile principale din Arad, Braşov, Bistriţa, Cluj şi Oradea-mare, dela subagenţii din toate comunele mai mari.

Tiparul tipografiei Arhidiecezane în Sibiiu.

© BCUCluj